

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 9 listopada 2021 r.

ZP-NKWR.431.2.51.2021.EK1

Pani
Anna Stasiwołak
Kierownik
Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Węglińcu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 23 i 24 września 2021 r. na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Edyta Kamińska - inspektor wojewódzki i Tomasz Borecki – starszy inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Węglińcu, zwanego w dalszej części niniejszego wystąpienia „Ośrodkiem” lub „MGOPS”.

Przedmiotem kontroli była ocena organizacji systemu pracy z rodziną w gminie oraz zgodności zatrudnienia pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami. Kontrola obejmowała okres od 1 września 2020 r. do 23 września 2021 r. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 24 czerwca 2021 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem kontroli na II półroczu 2021 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję Kierownika Ośrodka pełniły: Pani Anna Stasiwołak, od 1 sierpnia 2021 r. do dnia kontroli oraz Pani Bożena Sroka, do końca lipca 2021 r., odpowiedzialne za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny. Możliwą przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było nieprzestrzeganie lub niewłaściwa interpretacja przepisów ustawy.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 1. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, aktów prawa miejscowego, dokumentów z akt osobowych potwierdzających kwalifikacje zawodowe i zatrudnienie pracowników oraz oświadczeń złożonych przez kierownika Ośrodka.

W okresie objętym kontrolą bieżącą działalność MGOPS określał Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Kierownika MGOPS Nr 4/2016 z dnia 1 kwietnia 2016 r. W paragrafie 26 wyodrębniono stanowisko asystenta rodziny i określono jego zadania, które są zgodne z ustawą.

(dowód: akta kontroli str. 14, 25-35)

W myśl art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny. W okresie objętym kontrolą obowiązywał Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 przyjęty uchwałą Nr 72/VIII/19 Rady Miejskiej Węglińca w dniu 28 marca 2019 r., zwany dalej „Programem”. Jego głównym celem było wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Program realizowany był przez Ośrodek przy udziale m.in. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Węglińcu, placówek oświatowych z terenu gminy Węglińca, Komisariatu Policji w Pieńsku, placówek służby zdrowia z terenu gminy Węglińca, Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Zgorzelcu, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Węglińcu. Gmina realizowała cele Programu m.in. poprzez pracę z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zapewniając im wsparcie i pomoc asystenta rodziny, pracę socjalną, przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej oraz podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

(dowód: akta kontroli str. 14-15, 18-24)

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. Gmina zapewniała wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego. Zgodnie z oświadczeniem kierownika MGOPS Mieszkańcy Gminy mogli korzystać ze wsparcia w placówkach oświatowych, które znajdowały się na jej terenie. W szkołach podstawowych w Węglińcu, Czerwonej Wodzie oraz Ruszowie, a także w Przedszkolu Publicznym w Węglińcu, dzieci i ich rodzice mogli uzyskać wsparcie pedagogiczne lub psychologiczne. Pomoc udzielana była na bieżąco w godzinach

funkcjonowania szkół i przedszkola. Ponadto rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych mogły korzystać ze wsparcia specjalistycznego w:

- Poradni Zdrowia Psychicznego w Zgorzelcu przy ul. Warszawskiej 30;
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Zgorzelcu przy ul. Powstańców Śląskich 30;
- Ośrodka Profilaktyki i Edukacji – Punkt Interwencji Kryzysowej w Zgorzelcu przy ul. Powstańców Śląskich 1 w poniedziałki od 9:00 do 13:00 i czwartki od 14:00 do 18:00.

W okresie objętym kontrolą pracownicy Ośrodka motywowali do skorzystania z ww. form pomocy około 10 rodzin.

Zgodnie z art. 10 ust. 3 pkt 2 ustawy zapewniono rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wsparcie w formie mediacji. W okresie objętym kontrolą rodziny mogły korzystać ze specjalistycznej mediacji prowadzonej Urzędzie Miasta i Gminy w Węglińcu przy ul. Sikorskiego 3 w każdy czwarty czwartek miesiąca. Osoby zainteresowane terapią mogły skorzystać z niej w Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Zgorzelcu przy ul. Staszica 5 oraz w Poradni Terapii Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych w Zgorzelcu przy ul. Warszawskiej 37A.

Wypełniając obowiązek wynikający z art. 10 ust. 3 pkt 3, w okresie objętym kontrolą rodziny mogły otrzymać nieodpłatną pomoc prawną świadczoną w Urzędzie Miasta i Gminy w Węglińcu przy ul. Sikorskiego 3 (w poniedziałki w godz.: 8:30 – 13:00, wtorki w godz.: 10:30 – 15:00, środy w godz.: 8:00 – 12:30, czwartki w godz.: 8:00 – 12:30 oraz w piątki w godz.: 8:30 – 12:30).

Zgodnie ze złożonym oświadczeniem przez kierownika Ośrodka, w okresie objętym kontrolą zapewniano wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w formie usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych. Z tej formy pomocy korzystały dwie rodziny.

Kierownik MGOPS oświadczył, że rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych mogły korzystać z udziału w grupie wsparcia „Iskierka nadziei” w każdy piątek w godz. 17:30 – 18:30, organizowanej w Ośrodku.

(dowód: akta kontroli str. 36-41)

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, MGOPS zapewniał wsparcie i pomoc asystenta rodziny. W okresie objętym kontrolą w Ośrodku zatrudniony był jeden asystent rodziny. Zgodnie ze złożonym przez Dyrektora oświadczeniem, jego praca nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 ustawy. Ponadto asystent nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń

realizowanych przez gminę. Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy, liczba rodzin, z którymi asystent w tym samym czasie prowadził pracę nie przekraczała piętnastu. Praca realizowana była w miejscu zamieszkania rodziny lub miejscu przez nią wyznaczonym.

(dowód: akta kontroli str. 45, 47-48)

Kontrola losowo wybranych akt pracy asystenta z rodziną wykazała, że:

W przypadku, gdy Ośrodek powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o pomocy społecznej”. Podczas wywiadu środowiskowego pracownik socjalny dokonywał analizy sytuacji rodziny. W sytuacji stwierdzonej potrzeby objęcia rodziny wsparciem asystenta rodziny, występował on ze stosownym wnioskiem do kierownika Ośrodka, który po zapoznaniu się z dokumentacją przydzielał rodzinie asystenta. Stwierdzono, iż w okresie, kiedy kierownikiem Ośrodka była Pani Bożena Sroka nie przydzielano rodzinom asystenta rodziny na wniosek pracownika socjalnego. W tym okresie pracownik socjalny nie przeprowadzał wywiadu środowiskowego na zasadach określonych w ww. ustawie o pomocy społecznej, a asystenta rodziny przydzielano np. na podstawie wniosku kuratora zawodowego lub Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu. Powyższe stanowiło nieprawidłowość. W związku z faktem, iż z przedstawionej w toku czynności kontrolnych dokumentacji wynika, że od sierpnia 2021 r., po zmianie osoby na stanowisku kierownika MGOPS, asystent rodziny przydzielany jest zgodnie z ustawą, nie wydaje się zalecenia pokontrolnego w tym zakresie.

Każda z rodzin z próby kontrolnej wyraziła pisemną zgodę na podjęcie współpracy z asystentem rodziny.

Po objęciu rodziny asystenturą, asystent rodziny sporządzał z rodziną plan pracy, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy. We wszystkich planach pracy opisano działania, nie określano natomiast ich efektów oraz terminów ich realizacji. Stanowi to nieprawidłowość.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, asystent dokonywał okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, z której wynikała zasadność dalszej współpracy z rodziną i przekazywał ją kierownikowi Ośrodka. Niektóre dokumenty nie zawierały daty ich sporządzenia, natomiast określały okres, którego dotyczyły. Wskazane jest, aby każdorazowo oznaczać datę sporządzanych dokumentów.

W okresie objętym kontrolą asystenturze podlegało łącznie 10 rodzin, z tego z jedną zakończono współpracę z uwagi na zrealizowanie planu pracy. Rodzina, z którą asystent zakończył współpracę była przez niego monitorowana zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 6 ustawy.

Ponadto w teczkach rodzin znajdowały się m.in. dokumenty potwierdzające spotkania asystenta z rodzinami.

(dowód: akta kontroli str. 14-17, 47-70)

W myśl art. 176 pkt 3 lit. b oraz pkt 4 lit. c ustawy, do zadań własnych gminy należy organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające. W trakcie postępowania kontrolnego ustalono, że na terenie Gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. Kierownik MGOPS oświadczył, że rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych nie były zainteresowane taką formą pomocy, w związku z tym nie prowadzono naboru na rodziny wspierające.

(dowód: akta kontroli str. 42)

W związku z art. 176 pkt 3 lit. c ustawy, kierownik Ośrodka oświadczył, że Gmina nie prowadziła placówki wsparcia dziennego w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz nie zleciła również realizacji tego zadania na podstawie art. 190 ustawy. Organ kontroli powiadomi odrębnym pismem Burmistrza Gminy i Miasta Węglińiec o braku realizacji zadania własnego w zakresie prowadzenia placówek wsparcia dziennego i zapewnienia w nich miejsc dla dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 43)

Zgodnie z art. 176 pkt 5 oraz art. 191 ust. 9 i 10 ustawy, Gmina współfinansowała pobyt dzieci w pieczy zastępczej w wysokości odpowiednio 10%, 30% i 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy rodzinnej lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Na potwierdzenie realizacji tego zadania przedstawiono noty księgowe za październik i grudzień 2020 r. oraz maj 2021 r. wystawione przez Powiat Zgorzelecki.

(dowód: akta kontroli str. 71-78)

Zgodnie z dokumentacją przedstawioną przez kierownika Ośrodka w trakcie kontroli, na terenie Gminy 4 rodziny nie zostały objęte pomocą asystenta pomimo faktu umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Powodem tego było: przebywanie rodziców w zakładzie karnym, zmiana miejsca zamieszkania poza Gminę, brak zgody rodziny na współpracę z asystentem.

(dowód: akta kontroli str. 71-74)

W myśl art. 179 ust. 1 ustawy, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny

oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Kierownik Ośrodka oświadczył, że do 31 marca 2021 roku nie zostało złożone radzie gminy sprawozdanie z zakresu wspierania rodziny. Niedopełnienie obowiązku przedłożenia wymaganego ustawowo sprawozdania stanowi nieprawidłowość leżącą po stronie Gminy. W związku z powyższym, o fakcie tym zostanie powiadomiony Burmistrz Gminy i Miasta Węglińiec w osobnym piśmie.

(dowód: akta kontroli str. 44)

Kontrola kwalifikacji zawodowych pracowników Ośrodka prowadzących pracę z rodziną wykazała, że spełniają oni w tym zakresie wymogi określone przepisami prawa. W przypadku wykształcenia asystenta rodziny, analiza akt osobowych wykazała, iż posiadał on kwalifikacje zgodne z art. 12 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 79-103)

Biorąc pod uwagę obowiązek gminy wynikający z art. 176 pkt 2 i 4 lit. b ustawy o konieczności tworzenia możliwości i finansowania szkoleń podnoszących kwalifikacje asystenta rodziny ustalono, że w okresie objętym kontrolą asystent nie uczestniczył w szkoleniach. Spowodowane to było ograniczeniami związanymi z wystąpieniem pandemii COVID-19 oraz brakiem ofert szkoleń wpływających do Ośrodka.

(dowód: akta kontroli str. 46)

W okresie objętym kontrolą, w ramach zadań z zakresu administracji rządowej, o których mowa w art. 177 ustawy, Ośrodek realizował następujące rządowe programy: „Karta Dużej Rodziny”, „Dobry Start”, „Posiłek w szkole i domu”, „Rodzina 500+”, wsparcie kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, „Opieka wytchnieniowa”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”.

(dowód: akta kontroli str. 39)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Węglińcu stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Pracownik socjalny w okresie do sierpnia 2021 r. nie przeprowadzał wywiadu środowiskowego i nie występował do kierownika Ośrodka z wnioskiem o przydzielenie asystenta rodziny
2. Plany pracy z rodziną nie obejmowały terminów realizacji działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych oraz dla konkretnych działań nie określono przewidywanego efektu.

Wobec stwierdzonych powyżej nieprawidłowości w działalności jednostki, wydaje się zalecenie pokontrolne:

1. W planach pracy z rodziną zawierać terminy oraz przewidywane efekty realizacji działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych.

Podstawa prawna: art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

POUCZENIE

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.). Proszę w terminie do dnia **30 grudnia 2021 roku** powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji zalecenia, uwag i wniosków przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Dorota Zajączkowska
ZASTĘPCA KIEROWNIKA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

(kierownik jednostki kontrolującej)

Edyta Kaminisła

(członek zespołu inspektorów)

Tomasz Jurek

(członek zespołu inspektorów)

